

תערת הר שמואל

סוכות - תשע"א כניסת החג: 5:00 צאת החג: 6:11 רבנו תם: 6:52

פרשה מפורשת הרב דוד שרעבי

פרפראות הרב משה קליין

"ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל" "לעיני כל ישראל" ר"ת כהנים, ליום, ישראלים. (משמרת איתמר)

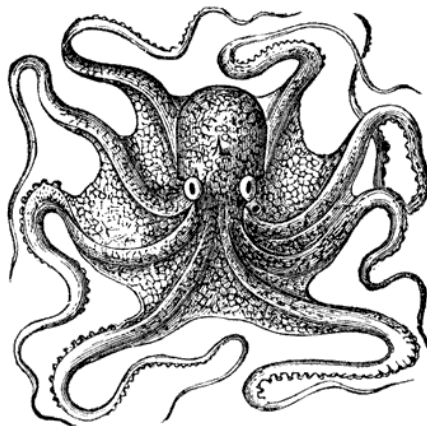
אותיות סוף התורה ותחילתה הם אותיות לב, בראשית, ולעיני כל ישראל, לרמזו שהת"ח נדמה ללב, כמו שהלב נותן חיות לכל האיברים וממנו ועל ידו הם ניזונים, כך הצדיק, כמו שאמרו חז"ל כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וז"ש: "משה-המורה, צריך להיות - לעיני כל ישראל", שיהיה להם לעיניים, להאיר להם את הדרך ילכו בה, וללמדם תורה ומצוות, כי הוא הלב הנרמז בסוף התורה ובתחילתה. (אמרות מהורות ל' בנימין חדאד מתונים) רמז נפלא המרמז בארבעת המינים,

כידוע בראשונים (רמב"ן פרשת אמור) שעניין ארבעת המינים באים לתקן חטא אדם הראשון בעין הדעת, רמז נפלא לזה מביא הגאון ההפלא"ה בספרו פנים יפות עה"ת פרשת אמור: בתורה נאמר "כי עין הדעת טוב ורע" ותפקידו להסיר "הרע" וישאר טוב, ולכן אם תסיר מספר "רע" מעין הדעת ישאר "עין הדר", ש"עין הדעת" עולה במנין 639 ואם תסיר ממנו מספר "רע" דהיינו מספר 270 ישאר מספר 639, והוא כמספר "עין הדעת" העולה מספר 639, וגם מספר "עריב נחל" עולה כמנין עין הדר עם הכולל-370. וכן מספר "עין עבות" עם הכולל, עולה כמנין "עין הדעת", והוא שכתבו הראשונים ש"עין עבות" הוא רמז לאברהם יצחק ויעקב, כי "עין הדעת" עולה כמספר "אברהם יצחק ויעקב" עם הכולל, שהוא גם תיקון לחטא עין הדעת. וכן כפות תמרים, כי "תמר" עולה כמספר 640, כמנין "עין הדעת" עם הכולל, הרי שבד' מינים רמוזים תיקון חטא עין הדעת.

אין נשים יושבות בסוכה, כי היא מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות מהן, אבל נשים מברכות על אתרוג, כי מכבוד במדרשים, עין הדעת שאכלה חוה ממנו, אתרוג היה, ועל כן מברכות עליו כדי לתקן אותו והטא,

רמז נפלא הובא באדרת אליהו, לרבנו הגר"א, בחומש דברים, על ענין הלולב, ספר דברים כולל כל התורה, וחמשה פסוקים הראשונים בחומש דברים, הם הכולל של כל ספר דברים, והם כנגד חמשה חומשי תורה, ובארבעה פסוקים הראשונים של דברים, יש רמ"ח אותיות, כנגד רמ"ח מצוות עשה. וכן לולב כולל רמ"ח מצוות עשה, וכולל בהלולב כל התנ"ך, שהם רישא וסיפא של תורה ונ"ך, (וכמו שהזכר כבר ברוקח בהלכות לולב, שהלולב הוא כנגד התורה, ורמזו באותיות לולב, התורה מתחילה בב' בראשית, ומסתיימת בל' לעיני כל ישראל, והנ"ך מתחיל בו' ויהי, ומסתיימת בל' ועל), ולכן בב' פסוקים הראשונים של ספר דברים, יש כ"ב תיבות בפסוק ראשון, ובפסוק שני יש עשר תיבות, שביחד הם ל"ב תיבות, והוא כנגד מה שאמר בספר יצירה ל"ב תיבות של תורה. ובשני פסוקים האחרים יש ל"ו תיבות, וביחד מתחלק באופן של לו-לב, הרי שעניין לולב מרמז בחומש דברים, שכלול בו כל התורה.

הרחמן הוא יזכנו לישב בסוכת עורו של לויתן! מה זה הלויתן? ומה פתאום שנרצה לשבת בסוכה העשויה מעור של דג (תחשבו על הריח, הרי אם נעשה את הסוכה שלנו היום, מעור של דג, היא תהיה פסולה)?!

אקדים הקדמה - כתוב בנביא ישעיה: (כ"ז א') ביום ההוא יפקד ה' בחרבו הקשה והגדולה והחזקה על לויתן נחש ברח ועל לויתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר בים, הרבה יש כגמרא ובמדרשים ובדברי המפרשים כביאור מה זה לויתן, ומה זה נחש בריח, ומה זה תנין, וריבוי הפירושים והעניינים הם מפני דרכי הלימוד בפשט רמז דרש וסוד אשר כולם אמת. אבל נראה לפרש כביאור הפסוק שהוא מדבר על היצר

הרע (ועיין בזה פרשת פקודי דף רס"ה ע"א) ששני מיני יצר הרע יש! כתוב בבראשית - והנחש היה ערום מכל חית השרה, וכתב שם הספורנו ונרשום את עיקר דבריו: שהנחש הוא שמן הוא יצר הרע, ודרך העבירה שהאדם עושה בגלל היצר הרע, הוא שהכח המתאווה שיש לאדם מחטא האדם על ידי צירוף כוח המדמה, זאת אומרת שיש שני

כוחות באדם שגורמים לו לחטוא, הכוח הראשון זה התאווה ולמשל באוכל יש לאדם תאווה שהוא רעב ומאוד רוצה לאכול, והכוח השני

פרנס השבוע

ר' אשר ווינבערגער ורעיתו הי"ו יזכו לגרסה והצלחה בכל מעשה ידיהם, נחת, אורך ימים, בבריאות איתנה

משפט שלמה הרב שלמה כהן

המקרה:

כמה יעלה לו האתרוג בהתחשב בעובדה שדני תמיד עשה לו הנחה יפה, לכן עם כוונה ברורה לשלם לדני בהזדמנות הראשונה, הוא לקח את האתרוג לביתו. עם הלחץ של ההכנות שנשארו שכת איציק לגמרי שהוא עדיין לא שילם על האתרוג עד שבבוקר יום טוב ראשון באמצע אמירת הלל הוא נזכר ונחרד מהמחשבה שיתכן והוא מנענע בידיו אתרוג גזול!

לאחר התפילה הוא הלך לביתו של דני אך נאמר לו מפי השכנים שדני נסע לחג ולכן רק כמוצאי החג יכול היה להרים לו טלפון ולהתנצל על

כמד' שנה דני ערך בבית הכנסת מכירה של אתרוגים מהודרים מאחר הפרדסים המפורסמים, הוא הקים את הבסטטה שלו בפרוודור עם עשר תכניות של הפרי היקר. חברו הטוב איציק היה מעיין באתרוגים לבחור את האתרוג הכי יפה. איציק עמד שם שעות עד שמצא את האתרוג שמצא חן בעיניו כמגדל אייפל עם פיטם. אבל דני לא היה כנמצא כי הוא קפץ להתפלל מנחה, ואיציק היה צריך כבר למחר לביתו לגמור את שאר ההכנות לחג. איציק ידע פחות או יותר

יש לו משקל ויש לו מידה, כי כבר אינו מושל על כל העולם ואף לא על עצמו, כעת שייך בו מידה ומשקל שעד כאן כוחו ולא יותר, וכמו שכתב הגאון רבי ישראל מסלאנט - הרמיון נחל שוטף והשכל יטבע!! **וכאן** בישעיה רמז הפסוק לשני המינים של היצר הרע, שלוויתן נחש בריח הוא יצר הרע של כח המתאוה, ולכן הוא נקרא נחש בריח, וכמו במשכן שהיה את

הכריח התיכון, ובלא הכריח אין מה שיתפוס את הקירות שלא יפלו, וכמו בדלת שאם אין את הכריח כל הדלת תיפול! כך בעולם הזה היצר של כוח התאוה הוא יצר שבו כל העולם מתקיים, בלי היצר הזה אף אחד לא היה אוכל ולא היה מתחתן! **לוויתן** נחש עקלתון הוא

יצר הרע של כח המדמה, ולכן זה נקרא לויתן נחש עקלתון כי הוא מתעקל ומעוות וזו ימינה ושמאלה, זה היצר הרע של כח המדמה! ואמר שה' יהרוג את התנין אשר בים, ונראה שאין זה עוד סוג של בריח שיש בים, בריח שלישית, אלא התנין הוא יצר הרע שכתב לפני זה בפסוק שהם שני מיני הכוחות של יצר הרע אשר יהרוג אותו ה' ודרך כללות שניהם נקראים "התנין אשר בים", וכמו שכתוב בדברים פרק ל"ב, חמת תנינים יינם וראש פתנים אכזר, ולעתיד לבוא יהיה יצר

זה כוח המדמה, זאת אומרת תוספת הרמיון שהאדם מוסיף צבע מאכל לשתייה, ומקשט את המאכל כדי שיהיה יפה, זה כבר הכוח השני של הכוח המדמה, וכך כותב הספורנו על הכוח המדמה: המוביל אליו רמיוני התענוגים החמריים להטות עיקר סיבת כח המתאוה שלא נברא אלא לקיום טבע העולם ויבוא הרמיון לרכוב על תאוותו להטותו לדרך חטא.

זאת אומרת שהקדוש ברוך הוא ברא לאדם כח התאוה כדי שהעולם יתקיים, איך אדם יאכל אם הוא לא ירגיש תאוה לאכול? ואם אדם לא יאכל הרי ימות! לכן כוח התאוה הוא לצורך קיום העולם! אבל התוספת של כוח הרמיון רוכב על הכוח המדמה ומשתמש בתאוה כדי לגרום לאדם לחפש ולהוסיף עוד רמיונות בתאוה - וזה הנחש! הנחש הוא הרמיון הזה שרוכב על התאוה! וזה השטן וזה מלאך המוות!

חז"ל אמרו ששיעור קומתו של אדם הראשון היה מסוף העולם ועד סופו ולאחר החטא נתמעט קומתו שנאמר - ותשת עלי כפך, וביאור הדברים - שקודם החטא אדם הראשון לא היה כבול לצמצום של מדה או משקל כיון שהוא השולט ברוחו ואין גבול למעלה שלו! לא שייך לומר עליו שהוא רק ממר שמונים ושוקל מאה קילו! כי לא שייך בו מידה ומשקל כי הוא ענק! הוא שולט ביצר הרע ולא יצר הרע שולט בו! וזה כוונת חכמים שאמרו שקומתו של אדם הראשון הייתה מסוף העולם ועד סופו!

אבל לאחר החטא הרי ירכוב עליו הרמיון והרמיון הזה מכוב בשכלו כמו אויב מבית! והוא מיעוט קומה, זה מגמיק את הגובה, האדם כבר

משפט שלמה - המשך

הרא"ש קושיה על הראב"ד כי ברא"ש מדובר שאינו מתכוון לשלם כסף אלא ערשם, ובוה יש לומר שאינו רוצה בערשם ולכן רק בגלל שערשם הם יותר טובים משעורים הותר לדוד המלך להחליף, אבל בכסף אין ספק שניחה לבעלים לקבל ולכן בכוונה לשלם כסף גם הרא"ש מודה שלא היו צריכים להגיע למעם של זכין לאדם שלא בפניו. ולכן במקרה שלנו איציק יצא ידי חובתו ואין האתרוג נחשב גזול בידיו, אבל כמובן שעליו לשלם.

אבל צריכים לוודא שאין המוכר מקפיד לקבל תשלום במזומנים לפני שהוא משחרר סחורה, שאם כן היה גזול אבל במקרה שלנו שהמוכר וקונה הם חברים טובים אפשר לומר שמן הסתם הוא מסכים, וכמו שראינו כששמע דני - לא הקפיד. **אבל** קשה על כל מה שאמרנו מהמחבר בחו"מ ס' שמח סעיף א' שכתב שאסור לגנוב ע"מ לשלם אח"כ, וכן בס' שנט סעיף ב' מבואר שאסור לגזול אפילו ע"מ לשלם דבר יפה ממנו. וצריך לומר שמדובר בחפץ שאינו עומד להימכר, ולכן יש בזה איסור גזל. אבל מדברי הש"ך נראה שיש לו דרך אחרת בסוגיה זו, ויכול להיות שלדעתו יש כאן גזל, ומה שכתבתי הוא לדעת המחנה אפרים.

עומדים למכירה ודעתו לשלם ובוה אין שום איסור עכ"ה.

ומדבריו רואים שלקחת חפץ העומד להימכר מבלי לשלם וללא ידיעת הבעלים אינו גנב אם דעתו לשלם אח"כ.

אבל מדברי הרא"ש (שמובאים בטור חו"מ ס' שנט) נראה שאין הדבר כן.

הג"מ במסכת ב"ק דף ס' מספרת על מלחמת דוד בפלישתים. החיילים הפלישתים היו מתחבאים בתוך גדישים של שעורים שהיו שייכים ליהודים, דוד המלך רצה לשרוף את הגדישים וליתן לבעלי הגדישים ערשים במקומם (כי ערשים נחשבים כיותר טובים משעורים) ולכן אע"פ א"א היה לקבל את הסכמתם של בעלי הגדישים. זכין לאדם שלא בפניו. ומבואר בספר מחנה אפרים הלכות גזילה ס' ה' ששמע שהגדישים של שעורים היו עומדים להימכר ואע"פ כן לא הותר לדוד לשרוף אותם אלא משום שזיכה לבעליהם ערשים במקומם ולא הותר לדוד המלך לשרוף אותם בלי דעת בעליהם אע"פ שרצה לשלם.

ומכאן נראה שאסור לקחת חפץ העומד להימכר בלי דעת הבעלים אע"פ שכוונתו לשלם אח"כ ודלא כדברי הראב"ד.

ומת"ר המחנה אפרים שאין מדברי

מעותו דני לא היה מותר כלל ואמר שאין בעיה ואתה יכול לשלם לי אחרי החג. אך דבריו לא הרגיעו את איציק שחשש שלא יצא ידי חובת היום ולכן ניגש לביתו של הרב לברר את השאלה: האם הלוקח אתרוג העומד למכירה ע"מ לשלם אח"כ, מבלי שהמוכר יודע מזה נקרא גזול?

תשובת הרב:

האתרוג היה של איציק מהרגע שהוא משך אותו מהכססה של דני כיוון שהאתרוג היה עומד להימכר והוא מתכוון לשלם.

הסבר:

מספרת הגמרא במס' מועד קטן מעשה בריש לקיש שהיה שומר על פרדם ובא איש אחד וקטף פירות, צעק עליו ריש לקיש שהוא גנב, ושם אותו בנידוי, אבל האיש לא נבהל וצעק בחזרה שלא מגיע לו נידוי, ואדרבה, ריש לקיש צריך להיות בנידוי כי שם אותו בנידוי בלי שום סיבה. הלכו שניהם לשאול בבית הדין מי צודק, בית הדין הצדיקו את האיש שלא היה ריש לקיש צריך לגדות אותו. ושואלים המפרשים מדוע? הלא האיש עבר על לא תגזול ועל זה מגיע לו נידוי! ומת"ר הראב"ד שהטעות של ריש לקיש היה שהוא לא התרה באיש לפני הנידוי. כי שמא חשב האיש שהפירות

אשר נשמר לצדיקים לטובה, וכמו שכתוב בבראשית פרק א' - ויברא אלהים את התנינים הגדלים, ופירש רש"י הוא לויתן ובן זוגו שבראם זכר ונקבה והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא ע"כ, והביאור בזה הוא שיש יצר שנשמר לצדיקים לטובה, לעתיד לבוא, אם עד עכשיו היה אפשר להשתמש ביצר הרע לטובה או לרעה, וגם תלוי איזה סוג של יצר הרע, לעתיד לבוא הצדיקים יקבלו הרבה מהיצר הזה כי הם משתמשים עם זה לטובה כדי לעלות עוד ועוד בעבודת השם.

וזה הביאור של - הרחמן הוא יזכנו לישב בסוכת עורו של לויתן! שנוכח להיות מאלה שהלויתן והנחש הזה, היצר הרע הזה - דוקא זה מה שיסוכך על הצדיקים ויגן עליהם, זאת אומרת שעיקר התפילה היא לא שהקדוש ברוך הוא יעשה סוכה מעורו של לויתן, כי זה ברור שיהיה את המושג הזה, אלא אנו מתפללים שיהיה לנו זכות להיות מאלה שישבו בסוכה זו, שנהיה צדיקים שהיצר משמש להם לטובה והוא טוב להם!

(לשון לימודים)

בויקרא רבה פרשה ל' אות ט"ז ר' ברכיה בשם ר' לוי אמר בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון הרי אני נגלה לכם ראשון ופורע לכם מן הראשון זה עשו הרשע דכתיב ביה ויצא הראשון, ובונה לכם ראשון זה בית המקדש דכתיב ביה כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו, ומביא לכם ראשון זה

מלך המשיח דכתיב ביה ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן ע"כ, הנה שכל הטובות יבואו משום מצות ד' מינים ומפני שבכולן נאמר ראשון והוא צ"ב, ונראה בכונת המדרש דהנה אחר כפרה ביוהכ"פ יהיה כעין חזקה שביהכ"פ הבא יהיה שוב זקוק לכפרה וכשם שהיה ביהכ"פ שקדם, אלא שמעלה גדולה יש לישראל בכ"ז והוא מעלת ולקחתם לכם ביום הראשון, מעלת הראשון, והוא שמיד לאחר הכפרה מעשיו הראשונים הם בעניני מצוה וזה יורה על רצון הישראל לעשות רצון קונו אלא שמבע החומר הוא המכשילו בהמשך הזמן, וזה שאמרו בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון היינו הרצון האמתי של הישראל לידבק בבוראו וע"כ הראשון אצלו הוא מעשה מצוה, בזכות זה זוכים לכל הטובה העתידה לישראל משא"כ בשאר האומות, ומעלה זו יהיה לעם ישראל משום שהם עצמם ראשית בהיותם כשם שאמרו נעשה ונשמע שתחילה נעשה וזהו מעשה ראשית, משא"כ בשאר אומות שאין הם ראשית וע"כ תחילה אמרו נשמע, והגוי המופלג אף הוא נקרא ראשית לרעה שנאמר ראשית גוים עמלק ויהיה ההיפך הגמור מראשית הישראל שיהיה לו טבע הראשון לרעה ונקרא ראשית כי ישראל הם ראשית ועמלק הם הפכם, ויבואר מעלת הישראל בלשון ראשית ומעלת מעשיהם מעשה ראשון כמה דחזינן בולקחתם לכם ביום הראשון.

"לעתיד לבוא

הצדיקים יקבלו

מתנה של יצר

הרע!! רק הם

צריכים ויודעים

להשתמש בו

לטובה,

"שמחת בית השואבה"

****

בעזה"ת במוצש"ק ב' דחזה"מ

שמחת חג בליווי תזמורת

בשעה 19:30 בבית הכנסת בני ישראל (בית הכנסת האשכנזי)

הציבור מוזמן, על משפחותיו ואורחיו.

בעזה"ת ממוצש"ק ב' דחזה"מ

יתקיים שיעור ולימוד בזהר הקדוש כל מוצאי שבת

אחרי ערבית במשך 15-20 דקות

לעילוי נשמת רבי יחזקאל כדורי ז"ל

בבית הכנסת הספרדי

